

Центр студій спадщини
Патріярха Йосифа Сліпого
Обіжник 3 (51) Літо 2025

Ірина Іванкович | **ПАТРІАРХ ЙОСИФ СЛІПІЙ**
| **ГРАНІ Й ОРІЄНТИРИ**

Ірина Іванкович

**ПАТРІАРХ
ЙОСИФ СЛІПІЙ**

ГРАНІ Й ОРІЄНТИРИ

Нова монографія

«Патріярх Йосиф Сліпий. Грані й орієнтири»: до 80-річчя арешту й ув'язнення Ісповідника Віри.

11-го квітня 1945р. розпочалася репресивна кампанія проти Української Греко-Католицької Церкви. Арештом її очільника Митрополита Йосифа Сліпого (1892-1984) та усіх єпископів УГКЦ тоталітарна машина совєтського режиму позначила масштабний наступ на українство на духовній, інтелектуальній та культурній площинах. До 80-х роковин цієї сумної дати у львівському видавництві «Артос» побачила світ монографія «Патріярх Йосиф Сліпий. Грані й орієнтири» авторства Голови Релігійного Товариства українців католиків «Свята Софія» США (ТССА) д-р Ірини Іванкович.

Збірник «Патріярх Йосиф Сліпий. Грані й орієнтири» - це сукупність статей українською, англійською та польською мовами, які мали на меті донести багатогранність ролей Ісповідника Віри як українцям, так й іншомовним читачам. Опрацьовані в 2014-2024 рр. з джерельних та архівних матеріалів Центру студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого при Релігійному Товаристві українців католиків «Свята Софія» США, ці дослідження проливають світло на маловідомі виміри життєвих акцій кардинала катакомбної Церкви. Доповнена Хресною Дорогою на базі життєвого шляху Йосифа Сліпого, раритетними світлинами, географією ув'язнення та трьох подорожей до США 1968, 1973 й 1978 рр., хронологічними таблицями, книга подає мовознавчі, літературознавчі, соціологічні та мемуаристичні зацікавлення Патріярха, його спілкування з численними науковими установами та провідними науковцями тощо. Відбудова українства на поселеннях, боротьба за патріярший устрій Церкви, консолідація вірян навколо ідеї патріярхату, активне нагадування Вселенським Архієреєм про «гори трупів і ріки крові» українців за вірність Апостольській Столиці, відстоювання прав УГКЦ зокрема у Польщі, будівництво академічних осередків, організація наукових сил навколо Українського Католицького та Українського Вільного університетів – ось лише короткий перелік орієнтирів, якими керувався Йосиф Сліпий у своїй пастирській діяльності і які представлено у збірнику. Вступне слово до книги написав Високопреосвященний Ігор Возняк, Митрополит-Архієпископ Львівський.

У передмові до видання Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав Шевчук зокрема зазначив: «Збірник «Патріярх Йосиф Сліпий. Грані й орієнтири» – це збірник досліджень Ірини Іванкович, які пропонують свіжий погляд на цього велета духу. Тут знаходимо опрацювання мовознавчого, літературознавчого, історичного, епістолярного, фактологічного дискурсу. Викладені поряд з українською статті англійською й польською мовами популяризують діяльність Йосифа Сліпого серед іншомовного читача, що в час гібридної війни є потужним інструментом поширення у світі достовірної інформації про Україну».

У післямові до збірнику Його Емініція Микола Кардинал Бичок наголосив: «Багатогранність особи Йосифа Сліпого вражає, захоплює, надихає. Тому-то (...) вітаємо з вдячністю напрацювання, котрі ставлять перед нами й іншомовними читачами образ душпастиря, науковця, інтелектуала, освітянина, етнарха, провідника, християнина, безкомпромісного борця за права Церкви і народу».

За словами Ірини Іванкович, «свого часу автор наукової біографії Йосифа Сліпого «Ісповідник між Сходом і Заходом. Портрет українського кардинала Йосифа Сліпого» американський учений Ярослав Пелікан звернув увагу на цікавий аспект: «Незважаючи на те, що літератури про Кардинала Сліпого чимало, включно із мартирологічною біографією авторства [Мілені Рудницької] «Невидимі стигмати», [...] говорити про справжню біографію Йосифа Сліпого у її звичному історіографічному значенні цього слова неможливо. Можливим є лише історичний портрет чи радше низка портретів кількох його головних покликань протягом життєвого шляху, як вони проявилися, а потім знайшли відображення у його активній діяльності останніх років життя».

Збірник «Патріярх Йосиф Сліпий. Грані й орієнтири» додає штрихів до кожного із цих портретів, які не лише не втратили своєї актуальності, а й набирають особливої гостроти у світлі геноцидної війни

росії проти України. Глибинне вивчення спадщини та особи Йосифа Сліпого триває і ведуть його люди, життєве кредо яких суголосне з мотто Ісповідника Віри: “Per aspera ad astra!” Крізь терня до зірок!»

Пресслужба Товариства «Свята Софія» США

Арешт патріарха Йосифа і єпископів УГКЦ мав на меті знекровити і знищити не лише Церкву, а й увесь український народ. Це – одвічне міметичне бажання імперського сусіда, який сьогодні веде геноцидну війну проти України.

За трагічних обставин сьогодення історична пам'ять українців спонукає нас повертатися до арсеналу імен тих, хто за подібних випробувань знаходив силу вистояти і продовжувати свою Богом дану місію. Без сумніву, в анналах діянь нашого народу постать патріарха Йосифа Сліпого є чи не найпотужнішим символом протистояння злу в XX ст., а його наукова та духовна спадщина вимагають нових глибинних студій.

Блаженніший Святослав ШЕВЧУК, Патріарх УГКЦ

Становище української Греко-католицької церкви в Україні та США після Другої Світової війни і зародження Патріархального руху

Юрій Дідула, Ірина Іванкович

XX століття принесло Україні незліченну кількість втрат та катастроф: дві світові війни, голодомор, репресії, депортації, переслідування та русифікація. Всі ці злочини проти людства фізично та духовно винищували та знесилювали український нарід, який, і без того, при всіх своїх намаганнях, не міг реалізуватися у своїх державницьких та націокультурних прагненнях. Після ліквідації більшості громадських, політичних та наукових організацій, єдиним, що на той час єднало українців та вселяло віру в світле майбутнє була тверда віра у Бога і Церква, як Божа інституція. Байдуже, чи вона була Греко-католицькою чи Православною, вона завжди мала моральний авторитет та підтримку серед суспільства. У 1939 р. Митрополит Андрей Шептицький (1865-1944) висвятив на єпископа тоді ще ректора Греко-Католицької Богословської Академії у Львові о. д-ра Йосифа Сліпого. Згодом він був призначений коад'ютором Архиепархії з правом наслідування, що було документально підтверджено «Пастирським посланням Митрополита Андрея до духовенства і вірних про свого престолонаслідника о. д-ра Йосифа Сліпого». З приходом нацистів розвіялися всі надії на полегшення у релігійному і культурно-національному житті, і українці почали організовувати власні сили для боротьби з зовнішніми ворогами. Незабаром помирає Митрополит Андрей Шептицький. Смерть цієї маркантної постаті символізувала початок трагічного, але водночас величного періоду в історії УГКЦ. Відійшов у вічність батько, захисник та моральний авторитет всього українства на землі.

Однак прийшла людина, яка своєю поведінкою, позицією, здібностями, вміннями та характером зуміла всеціло замінити свого великого попередника. Цією людиною став Йосиф Сліпий, який, як ніхто інший, був готовий взяти на себе керівництво Церквою в такий важкий та трагічний для неї час.

Формально почався цей шлях 11 квітня 1945 року, коли, після відмови підпорядкуватися Москві, Архієпископа Йосифа Сліпого було заарештовано. Згодом було репресовано і всіх інших єпископів. Кир Йосифу Сліпому ж було запропоновано не лише свободу, але й позицію патріарха в Москві за розірвання унії з Римом^{6F}. Та для нього така пропозиція була з природи ворожою та неприйнятною за будь-яких обставин. Вже у травні 1945 року почала виконувати свої функції щодо знищення «Уніатської» церкви ініціативна група «З возз'єднання греко-католицької церкви з православною», про роботу якої Микита Хрущов особисто доповідав Йосифу. Одночасно з процесом ліквідації уніатської Церкви у Галичині, відбувалася її ліквідація на Закарпатті.

Попри фізичну ліквідацію УГКЦ, її духовна сила та авторитет набули ще більшого значення в українському суспільстві. Тут варто підкреслити велику моральну міць, яку Церква продемонструвала в період жорстоких переслідувань та репресій з боку влади. Про це свідчить глибока віра та відданість Церкві всіх єпископів, які, не думаючи про небезпеку смерті за віру, залишилися на місцях своєї місійної праці. Яскравим прикладом такої відданості та твердої віри в Бога, стала діяльність греко-католицького духовенства та мирянства тисячі кілометрів від України, на Сибірі, де Церква впустила міцні коріння та продовжувала виконувати свою функцію.

Незважаючи на свободу Церкви та релігії, ситуація в США була теж нелегкою. До заокеанських країн українці почали емігрувати в останній чверті XIX ст. Переважно це були мешканці західних регіонів України, які в той час перебували під Австрією, а також зі Закарпаття, Буковини, Холмщини і Волині, які переважно були вірними Греко-Католицької Церкви. Початки їхнього побуту у зовсім іншій та незвичній для них країні були надзвичайно важкими і тому марно було сподіватися на організацію церковного життя відразу ж по прибуттю. Не маючи можливості долучитися до своїх, частина українців католиків переходили на православ'я, або ж приставали до інших місцевих релігійних деномінацій, воліючи бути «непотрібною причіпкою до чужих, аніж устояти у проводі

своїх», як пізніше описував цей процес Йосиф Сліпий. Все ж більшість залишалася вірною своїй Церкві і попри нелегкі початки, з плином часу, церковне та громадське життя українців в Америці починало інституційно організовуватися та набирати значних обертів. Звичайно, відбувалося це не без проблем. Всередині Греко-Католицької Церкви виникали непорозуміння між священниками зі Закарпаття і священниками з Галичини. За особистого сприяння митрополита Андрея, першим єпископом для Греко-Католицької Церкви в США став о. Сотер Ортинський, ЧСВВ (1866-1916). Владиці вдалося налагодити відносини зі закарпатцями, однак його передчасна смерть поставила Церкву в дуже скрутне становище. Непорозуміння поновилися та набрали масштабнішого характеру, внаслідок чого Рим призначив двох адміністраторів: для галичан священника П. Понятишина, а для закарпатців - священника Г. Мартяка. Таким чином, належачи до однієї Церкви та обряду, УГКЦ в США зазнала поділу, організувавшись в дві єпархії та дві церковні структури. В 1956 р. Філадельфійський екзархат було розділено на два і створено Стемфордський з екзархом Амвросієм Сенишином (1903-1976) і Філадельфійський з архієпископом Константином Богачевським (1884-1961). Вже 1958 року УГКЦ в США було піднесено до рівня митрополії, а екзархати - до рівня єпархій. У 1960-х роках на території митрополії діяли чоловічі та жіночі монастирі, парафіяльні школи та сиротинці. Обставини, в яких опинилася Українська Церква в Америці, були досить сприятливими для всебічного розвитку, бракувало лише ініціативи та сильної руки. Саме в такому стані застав свою Церкву після виходу на волю Йосиф Сліпий.

Зі смертю Йосипа Сталіна у 1953 році закінчилася чергова доба Радянського Союзу, що дало українцям та світові надію на позитивні зміни у відношенні до Церкви. Ватикан же сподівався на налагодження стосунків з російською православною церквою. Проте, жорстоке придушення Угорської революції 1956 р. змусило Апостольську столицю різко засудити дії Радянського Союзу, що значно зменшило шанси на примирення між обома сторонами. У Римі вважали, що СРСР, після довгого періоду репресій, повинен змінити релігійну політику, надавши свободу культу та інші права Церкві. Коли 15 травня 1956 р. папа Пій XII надіслав листа українському греко-католицькому духовенству з висловами підтримки та співчуття, Москва сприйняла цей факт, як втручання у внутрішні справи Радянського Союзу. Порозуміння дійшли папа Іван XXIII та Микита Хрущов. Наслідками цього скористалися Польща, Угорщина та Східна Німеччина, де переслідування Церкви значно послабилося. З невідомих причин УРСР, Чехословаччини та Румунії ця політика не стосувалася. Папа йшов на зближення з Москвою надіючись, що хороші відносини дозволять Риму покращити свої управлінські структури в багатомільйонній Католицькій Церкві в межах Радянського Союзу. Католики Східної Європи усвідомлювали, що такого роду компроміс до позитивних наслідків не приведе та радше зашкодить Церкві, аніж допоможе їй. Ватикан цього не розумів, або не хотів розуміти. Москва ж, йдучи на зближення з Католицькою столицею, керувалася суто прагматичними цілями, сподіваючись, що дружні стосунки з Ватиканом дадуть можливість комуністичній верхівці переконувати світову громадськість у тому, що політична програма комуністів не була повністю засуджена Католицькою Церквою, а навіть з нею співпрацювала.

В березні 1960 р. Папа Іван XXIII таємно номінував митрополита Йосифа Сліпого кардиналом. А вже 26 січня 1963 р. його було звільнено з ув'язнення. Перед тим, як відбутися на засідання II Ватиканського собору, він висвятив о. Василя Величковського, ЧНІ, на єпископа, який став місцєблюстителем за відсутності глави Церкви в Україні.

Процес здобуття свободи главі УГКЦ був важкий та довготривалий, і вимагав професійної дипломатичної діяльності з боку людей, які бажали бачити його на волі. В цьому процесі важливу роль відіграли не лише Папа Іван XXIII та президент США Джон Ф. Кеннеді, як це часто подається в пресі, але й такі недооцінені або неznані особистості, як Фелікс А. Морліон, Норман Казенс та Йоганес Віллебрандс, які тим чи іншим чином вплинули на рішення Хрущова звільнити Йосифа Сліпого із ув'язнення. Два останніх відіграли особливі, ба навіть ключові ролі. Користуючись дипломатичною майстерністю у галузях своїх зацікавлень, Казенс у культурній та політичній, а Віллебрандс у екуменічній, та взаємодіючи з впливовими постатями поза «Залізною Завісою», вони розв'язали ту проблему, яка була особистим болем Папи Івана XXIII.

Прибувши до Риму зі статусом ворога Радянського Союзу, митрополит Йосиф не мав

жодної можливості впливати на долю Церкви в Україні, тому з перших днів перебування в еміграції він почав працювати над планом розвитку своєї Церкви. Відпочинок в затишному монастирі в Гроттаферрата тривав неповних два тижні. Митрополит відразу з великим запалом та енергією включився у працю, що свідчить про його душевний мир та внутрішню силу, які допомогли йому перебороти важкі спомини з неволі та пристосуватися до нової реальності.

Йосиф Сліпий прибув до Риму у час Другого Ватиканського Собору. Його метою, за словами ініціатора Папи Івана XXIII, «було відчинити навістіж вікна Церкви, пристосувавши її діяльність до обставин та потреб сучасності,... підготувати єдність Церкви». Слідуючи головному завданню собору - пункту про «пристосовування діяльності Церкви до обставин та потреб сучасності», 11 жовтня 1963 р., Митрополит Йосиф вніс пропозицію піднести Києво-Галицьку Митрополію до гідності патріархату. Беручи до уваги заслуги героїчної та многостраждальної Церкви та її величезні потреби у тогочасній ситуації, він наполягав на тому, що створення окремого українського католицького патріархату було якраз на часі.

Попри всі намагання, реакція на це звернення не була такою, якої б хотілося Главі Української Католицької Церкви. Пропозиція Йосифа Сліпого викликала в аудиторії здивування та подив, але в подальшому не сприймалася Римською курією позитивно. Та ідея патріархату ніколи не покидала Йосифа Сліпого і більш наполегливі спроби досягнути патріархального устрою розпочалися близько 1969 року, коли офіційно в документах почали говорити про потребу цього статусу. Тоді ж Синод єпископів УГКЦ і Йосиф Сліпий написали кілька звернень до Папи Павла VI з проханням надати УГКЦ статус патріархату. Незважаючи на неodobрення Риму, духовенство Української Католицької Церкви продовжує діяти за патріархальним устроєм, і у 1975 році отець Іван Гриньох на Божественній Літургії вперше назвав тоді вже Верховного Архієпископа Йосифа Сліпого Патріархом УГКЦ. Цього ж року сам Йосиф Сліпий почав підписувати документи як Патріарх. Пояснюючи позицію невизнання патріархату папою, він навів приклади інших патріархатів – єрусалимського, румунського, сербського, македонського, болгарського, які також свого часу не визнавалися Римським престолом. Такий розвиток думок означав для Йосифа Сліпого, що визнання патріархату є лише питанням часу.

Наступник Папи Івана XXIII, Павло VI теж відмовився надати УКЦ патріаршого статусу. Він же своє рішення аргументував тим, що цей Патріархат перебуватиме поза територією України. Отож втративши надію на допомогу папи та розуміючи, що Ватикан завжди знаходитиме причину, аби відмовити у проголошенні патріархії УКЦ, Йосиф Сліпий вирішив зосередити увагу на інших аспектах життя своєї Церкви. Вкрай важливо для УКЦ було заманіфестувати перед світом про своє існування й оборонити себе в Україні та еміграції. З самого початку діяльність Митрополита була скерована на те, щоб якнайшвидше проінформувати світову громадськість про існування «мовчазної Церкви» - «Церкви в катакомбах».

Зважаючи не те, що Україна для Йосифа Сліпого була замкнутою та недоступною, він міг бути лише Митрополитом Церкви в діаспорі. Мільйони розсіяних по цілому світі українців потребували моральної та духовної допомоги, тому питання діаспори для Митрополита стало одним з найважливіших. Оскільки стан українства на поселеннях був досить складний і непевний, Митрополит розпочав свою місію зі зміцнення дисципліни усередині Церкви.

Ще 23 грудня 1963 р. Апостольський престіл видав постанову, якою підтвердив право

Митрополита на титул і владу Верховного Архієпископа, що мало вагоме значення для Української Католицької Церкви, оскільки вона отримала канонічно-церковне оформлення у самобутніх та автономних формах. Ця зміна не лише стала запорукою одностайності церковної політики, але також перетворила УКЦ у цілому світі у міцно скріплену єдність, зі своєю богословською, духовною спадщиною, культурою та звичаями.

Значну частину своєї діяльності Архієпископ Йосиф Сліпий скерував на створення освітніх осередків, зокрема Українського католицького університету ім. Климента Папи в Римі (УКУ в Римі). Патріарх плекав надію, що УКУ збиратиме українських католицьких професорів з усіх континентів, об'єднуючи таким чином українську діаспору зі всього світу та нав'язуючи між ними культурні та духовні зв'язки.

Патріархальний рух: потреба та значення

Головною метою праці у діаспорі для Йосифа Сліпого було об'єднання всіх українських греко-католицьких структур під керівництвом Синоду і Глави Церкви. Блаженніший Йосиф вважав, що Патріархальний статус дасть можливість зберегти національну і церковну ідентичність українців. У творах та виступах Йосифа Сліпого чітко простежується щира турбота та відданість не лише Церкві, а нації загалом. Він рідко говорив про ці дві ідентичності, розділяючи їх.

В підтримку Йосифа Сліпого постав мирянський патріархальний рух, що своєю метою поставив цілеспрямоване сприяння і допомогу в утвердженні патріаршого устрою в Українській Католицькій Церкві. Та попри фактичне існування патріархії, більшість мирян, як і сам Глава Церкви, усвідомлювали, що без відповідного церковного устрою та його ефективного існування статус патріархату існуватиме лише умовно. Було зрозуміло, що для

повноцінного функціонування патріархату і його визнання, УКЦ мусіла досягнути рівня патріархії у своїй структурі та внутрішній і зовнішній діяльності. Тут важливу роль відігравало саме мирянство.

У своєму нарисі «Матеріали до історії українського патріархального руху» Андрій

Сороковський, називає цей рух «реформаторським», порівнюючи його з західно-європейською Реформацією та рухом до відновлення й очищення Руської Церкви, який привів до Берестейської Унії. «Активність мирян, змагання до їхньої більшої участі в Церкві, критика деяких літургічних практик, конфлікт з єпископами, осудження «лицемірства» вищих церковних інстанцій, наголос на рідній мові, поява нової середньої класи освічених і досить самовпевнених мирян з бажанням очистити і відновити християнські спільноти, палке бажання будувати щоденне християнське життя на зразок Євангелії та апостольських спільнот», - все це, на думку Сороковського, найкраще змальовує характер патріархального руху в США та його подібність до

раніших реформаторських рухів. До патріархального руху долучались і священники, а з 1967 року рух почав видавати журнал «Патріархат». Багато для патріаршого устрою УГКЦ зробили окремі єпископи, хоча не всі підтримували Йосифа Сліпого в його діяльності. Серед низки інших ділянок зацікавлення та активності патріархального руху були справи, пов'язані з питаннями церковно-канонічного (права митрополитів, юрисдикція Верховного Архієпископа, правочинність окремих хіротоній), церковно-обрядового (латинізація, церковний календар та мова Літургії, зокрема у США – англійська чи українська) та екуменічного характерів (відносини з Православними Церквами, головно Московського патріархату). Своїм братерським ставленням до православних члени руху показали екуменічний дух та бажання втілення давньої мрії єдиного Києво-Галицького Патріархату для цілої України. Члени патріархального руху також допомагали Церкві в Україні та обороняли правозахисників-дисидентів і католицьких активістів.

Патріархальне товариство США організовувало наукові конференції, пресконференції та симпозиуми у різних наукових інституціях та релігійних установах Америки, зокрема у таких католицьких університетах, як Ла Саль у Філадельфії та Фордгем у Нью-Йорку. Саме своєю науково-просвітницькою діяльністю Патріархальному товариству вдалося зацікавити неукраїнських науковців, які в результаті почали виступати в обороні УКЦ та нерідко й українського народу загалом. Серед них найактивнішими були професори Томас Е. Бирд, Джон Мадей, Джордж Малоні та Ярослав Пелікан.

Останній, на пропозицію Леоніда Рудницького написав книжку про Кир Йосифа під назвою «Confessor between East and West. A portrait of Ukrainian Cardinal Josyf Slipyj». Видання дуже швидко набуло міжнародної популярності та стало одним з найвідоміших англomовних видань на українську тематику.

Охопивши у рамках своєї праці різні організації, патріархальний рух став одним з

наймасовіших явищ серед українства у другій половині ХХ ст. Стараючись окреслити масштаб руху, цілком справедливе зауваження зробив Василь Маркусь: «Ніколи в минулому стільки інтелігенції не звернулося активно лицем до Церкви і церковних справ, як саме тепер... Рух за патріархат швидко став рухом не чисто духовним, релігійним, але всенародним, не рухом одиниць, але широких мас».

Проте, як і кожне явище масового характеру, патріархальний рух мав свої слабкі та негативні сторони, які часто ставали причиною їх критики. Найчастішими закидами в сторону членів руху була т.зв. «політизація Божої справи», неможливість притягнути до руху молоде покоління та брак співпраці з єпископами. Та все ж суть та особливості патріархального руху мали в собі більше позитивного, аніж негативного. Одним з найважливіших його досягнень було значне

оживлення українського мирянина, який, за словами активного учасника руху та редактора журналу «Патріархат» Миколи Галіва, «привик, що його обов'язком є бути мовчазним учасником у Церкві, молитися і давати лепту, не знаючи, що він має і свої права, і є відповідальний за долю тієї ж Церкви». Активізація мирян була вкрай необхідною, оскільки потрібно було дати їм зрозуміти, що життя Церкви не залежить лише від духовенства, але також від мирян, які спільно творять Христову Церкву. Головними учасниками руху були Товариство за патріархальний устрій УКЦ, Українське Патріархальне Світове Об'єднання (УПСО), Рада Мирян, Академічна «Обнова» та Релігійне Товариство українців католиків «Свята Софія».

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
Верховний Архієпископ Києво-Галицький

Архиви 1 із 2-х

*Київ,
Вих. ВА 24/303
11 жовтня 2024 року Божого*

Дорогі в Христі читачі!

«Мене арештовано 11 квітня 1945 року, приблизно о 19-й годині, вечором. Була це середа [...] Після мого арешту настала страшна паніка, і НКВД почало акцію переведення на православ'я. Під проводом о. Костельника зорганізовно «Ініціативну групу», яка зачала приготувати т.зв. Львівський собор» – читаємо у «Споминах» ісповідника віри патріарха Йосифа Сліпого (1892–1984). Того дня 80 років тому розпочалася хресна дорога Української Греко-Католицької Церкви, – Церкви, загнаної в катакомби, мученицької, але живої.

Арешт патріарха Йосифа і єпископів УГКЦ мав на меті знекровити і знищити не лише Церкву, а й увесь український народ. Це – одвічне міметичне бажання імперського сусіда, який сьогодні веде геноцидну війну проти України.

За трагічних обставин сьогодення історична пам'ять українців спонукає нас повертатися до арсеналу імен тих, хто за подібних випробувань знаходив силу вистояти і продовжувати свою Богом дану місію. Без сумніву, в анналах діянь нашого народу постать патріарха Йосифа Сліпого є чи не найпотужнішим символом протистояння злу в XX ст., а його наукова та духовна спадщина вимагають нових глибинних студій.

Збірник «Патріарх Йосиф Сліпий: грані і орієнтири» – це збірник досліджень Ірини Іванкович, які пропонують свіжий погляд на цього велета духу. Тут знаходимо опрацювання мовознавчого, літературознавчого, історичного, епістолярного, фактологічного дискурсу. Викладені поряд з українською статті англійською й польською мовами популяризують діяльність Йосифа Сліпого серед іншомовного читача, що в час гібридної війни є потужним інструментом поширення у світі достовірної інформації про Україну. Хронологія і географія 18-річного ув'язнення патріарха переходить у динамічну хронологію трьох візитів до США. Скрупульозно підібраний фотоматеріал з архіву Центру студій спадщини патріарха Йосифа Сліпого, що працює при Релігійному товаристві українців-католиків «Свята Софія» США, допомагає читачеві збагнути масштаби величчя того, хто, за словами визначного американського історика Ярослава Пелікана, «збудував краще, ніж умів».

Хай же ця монографія буде для читача нагадуванням про те, що зло не триватиме вічно. Українська Греко-Католицька Церква завжди була, є і буде зі своїм народом, особливо в часи найважчих випробувань геноцидом, голодоморами, війнами, сибірськими катівнями. Маючи в особі слуги Божого Йосифа Сліпого взірець непохитності, пам'ятаймо: Україна стоїть! Україна бореться! Україна молиться!

Per Aspera ad Astra! Крізь терня до зірок!

Молитва за Прославу Ісповідника Патріярха Йосифа

Пресвята Тройце, слава і хвала Тобі за ласки уділені Пастирю
Української Католицької Церкви, Слuzі Божому Йосифу
Сліпому, і за те, що в ньому Ти дала нам світлий зразок
непохитности у вірі і героїської витривалости оборонця Твоєї
переслідуваної Церкви і правдивого свідка розп'ятого Христа
впродовж 18 довгих років сибірської каторги.
Через його заслуги і посередництво дай нам силу йти слідом
за Христом хресною дорогою і допоможи нам одержати
ласку, якої дуже потребуємо і про яку сьогодні прохаємо
(сказати яку), щоб ця випрошена ласка стала спонукою
піднесення на Престоли Твого доброго, сильного, вірного
сина твоєї Церкви. Бо Тобі належить усяка слава, честь і
поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас,
і на віки віків. Амінь.

Дизайн та друк:
Ірина Іванкович
Релігійне Товариство українців католиків
«Свята Софія» США
7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027
215-635-1555
st.sophiara@yahoo.com
www.facebook.com/stsophiausa
Instagram: st.sophia_usa

